

Teach2Learn

Teach2Learn

Методически Инструмент За Оценяване

**Съфинансирано от
Европейския съюз**

Номер на проекта: 2022-I-AT01-KA220-SCH-000088183

Финансиран от Европейския съюз. Изразените мнения и становища обаче са изцяло на автора/авторите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или OeAD-GmbH. Нито Европейският съюз, нито OeAD-GmbH могат да бъдат държани отговорни за тях.

Импресум

Автори

Niya DIMCHEVSKA

Fondatsiya Obrazovatelno Satrudnichestvo

Anna PORTARSKA

Fondatsiya Obrazovatelno Satrudnichestvo

Графичен дизайн

Tekkeköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü; www.tekkekoy.meb.gov.tr

Благодарност

Настоящият документ е финансиран от ЕС. Европейска комисия в рамките на споразумението за финансиране – 2022-I-AT01-KA220-SCH-000088183, ERASMUS+ Партньорства за сътрудничество в областта на училищното образование Проект „Teach2Learn – Инструменти за преподаване на самостоятелни ученици”.

Забележка за авторските права

© 2022 - 2025 Teach2Learn Consortium

Съдържание

МЕТОДИЧЕСКИ ИНСТРУМЕНТ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	2
За проекта	2
Основи на методиката на оценяване, използвана в проекта	4
Инструмент за оценяване	12
А.1. Отчитане качеството на преподаване чрез оценяване на напредъка и постигането на образователните цели на обучаемия	13
Приложение А	14
Приложение В	15
Приложение В.1: Индекс на стратегии за метаразбиране	15
Приложение В.2 - Индекс на стратегии за метаразбиране	17
Приложение В.3. Индекс на стратегии за метаразбиране	18
А.2. Оценяване нивото на професионални умения и знания на учителите	19
Приложение С.	20
А.3. НАБЛЮДЕНИЕ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ КАЧЕСТВА И УМЕНИЯ НА УЧИТЕЛИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИОБЩАВАЩА КЛАСНА СТАЯ И РАБОТА В МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА	23
Приложение D	26
В. Инструмент за самооценка на учители	28
Приложение Е	28

МЕТОДИЧЕСКИ ИНСТРУМЕНТ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

За проекта

Проектът “Teach2Learn - tools for teaching independent learners” оценява значението на придобиването на умения за разбиране на официалния език в началото на образователния път. Общата основна цел е да осигури за учителите и образователните експерти методология и дигитална платформа с практически упражнения за преподаване на умения за четене с разбиране, насочени към учениците между 2-ри и 4-ти клас. Проектът предоставя необходимите инструменти и упражнения за по-нататъшно развитие на уменията, придобити чрез четене, като разбиране, лекота на говор и самостоятелност, и дава на учениците способността да превръщат думите, написани на страница, в нещо смислено. Проектът се занимава с общ проблем в рамките на образователните системи на страните партньори – Австрия, България, Испания, Португалия, Люксембург и Турция – бариерата за четене с разбиране във 2-ри, 3-ти и 4-ти клас на основното образование пред деца от малцинства и мигранти/бежанци, чийто произход или майчин език е различен от официалния език на образователната система. Трудностите, с които се сблъскват тези деца при придобиването на умения за четене с разбиране, са пряко свързани с лошо представяне в образователния им път и водят до високи проценти на отпадане, тъй като тези умения са жизненоважни за цялостното представяне в училище на следващите образователни нива. Ефективната комуникация на майчиния език и на чуждите езици е 1-ва и 2-ра ключова компетентност за учене през целия живот и фундаментална за човешкото социално взаимодействие, за межкултурния контекст и за ефективното включване в образователните системи.

Самият проект е насочен към насърчаване на цялостен подход към преподаването и изучаването на езици, като подкрепя учениците да научат, разберат и харесат официалния език на страната, който не е техният роден език. Дейностите и целите на проекта са насочени към конкретните нужди по интерактивен начин и подпомагат учители, родители и млади учащи се в процеса на придобиване на ефективни способности и навици за четене, които да ги превърнат в автономни читатели. Проектът е насочен и към недостатъците в обучението, преждевременното напускане на училище и ниската степен на владене на основни умения, тъй като има за цел преодоляване на силната бариера за учене за тези ученици. Уменията за четене с разбиране са жизненоважни за цялостния успех в училище, водят до добро представяне в образователния им път и са силна превенция на отпадането.

Дейностите по проекта включват разработване на инструменти за оценяване на нуждите от обучение на учителите, програма за развиване на умения за учители, преподаващи четене с разбиране на ученици от 2-ри до 4-ти клас, и разработване на интерактивни платформи с практични и лесни за употреба ресурси за учители, родители и ученици. Също така, планира се разработване и създаване на база данни с видеоклипове,

демонстриращи практическото използване на ресурсите на проекта.

Крайните резултати ще са достъпни за използване от всички учители в началните училища в съответните държави.

1. Каква е методологията и инструмента за оценяване

Инструментът за оценяване ще се използва за измерване на ефективността на процеса на преподаване и учене и ще отчете дали участниците в процеса постигат своите образователни цели - придобиване на сериозни умения за четене с разбиране на ученици от началния етап, чийто майчин език е различен от официалния език на държавата. Освен това, ще позволи на професионалистите да препоръчват различни допълнителни обучения на учители по темата, като по този начин се насърчава професионалното израстване на учителите чрез рефлексия и диалог.

2. Кой може да използва инструмента за оценяване

Инструментът за методологична оценка е предназначен за:

- Училищни директори, училищни мениджъри, училищни инспектори, обучители, областни администратори и други заинтересовани страни, които са ангажирани с уменията и нуждите от квалификация на началните учители
- Начални учители във 2-ри - 4-ти клас от страните на партньорите по проекта, които преподават умения за четене с разбиране на ученици с езиков произход, различен от официалния език на страната, и се стремят да подобрят качеството на преподаване и учене.

3. Преглед на нуждите от квалификация

В рамките на проекта всички партньори анализираха задълбочено квалификацията и компетенциите, необходими на учителите по езици в началното училище, както и техните нужди от обучение.

Във всяка страна-партньор има изисквания за професионална квалификация за учители по език в началното училище - четиригодишна бакалавърска университетска степен по педагогика и задължителна допълнителна професионална квалификация, като магистърска степен и/или специализация. В някои страни има допълнителни изисквания, които трябва да бъдат изпълнени, преди дадено лице да се опита да кандидатства за тази образователна квалификация. Например, първото изискване, за да станете учител в държавно училище в Люксембург, е владението на трите официални езика: френски, немски и люксембургски или тестът за способности в Австрия, който проверява различни умения на бъдещите учители като ритмично-музикални, физико-двигателни, както и компютърни умения и лична мотивация.

По отношение на компетенциите, които се изискват, партньорите споделят като общи следните лични и професионални компетенции:

- Детайлни познания и практически умения, според конкретната реалност във всяка страна

- Езикови компетентности
- Компетентност „Да се научиш да учиш”
- Социални компетентности
- Комуникационна компетентност
- Компетентност за планиране и организиране
- Дигитална компетентност

4. Нужди от обучение

Нашият анализ успя да обедини нуждите и определи следните задължителни допълнителни обучения за учители, които преподават четене с разбиране на ученици, с майчин език - различен от този в училище:

- Учителите се нуждаят от специално обучение как да преподават четене с разбиране на ученици, чийто майчин език не е същият като в училище
- Обучение, което предоставя практически инструменти, информация и знания за езиковите ресурси, с цел подкрепа на учениците за преодоляване на трудностите при овладяване техниката на четене.
- Обучение за използване на игрови подходи към процеса „уча се да чета“
- Обучение за културните и базисни познания за учебния процес, както и навиците на ученици от различни езикови среди и как да се подходи към тях. Въз основа на това познание, учителите ще бъдат обучени с практически инструменти, с които да помогнат на децата да подобрят своите умения за четене с разбиране.
- Обучение за приобщаващо преподаване с цел създаване на положително и мотивиращо преживяване за младите ученици и техните родители, по отношение на уменията да четат на официалния език на страната.
- Обучение за социални умения, което включва подходящи подходи към деца в неравностойно положение или маргинализирани (особено ако идват от травматично минало или настояще) деца и техните родители, така че учителите да могат да създадат добра и мотивираща среда за децата, да ги вдъхновят да подобрят своите умения за четене с разбиране.

Основи на методиката на оценяване, използвана в проекта

*“Целта на всички читатели трябва да е да разбират какво четат”
(Teele, 2004, p. 92).*

Проучванията сочат, че добрите читатели са активно ангажирани с текста и са наясно с процесите, които използват, за да разберат какво четат.

Въз основа на изследванията върху четенето, предложеният инструмент за оценяване разглежда четенето като процес, включващ **разпознаване на думите, разбиране и гладко четене.**

- **Разпознаването** на думите е способността на читателя да разпознае правилно думата.
- **Разбирането** е умението да се прочете текста, да се осмисли и да се разбере неговото значение.
- **Гладкото четене** е способността да се прочете текста правилно и бързо.

Проектът стъпва на **таксономията на Блум**, която се използва за изработване на система за оценяване, преценка на сложността на заданията, повишаване сериозността на урока и опростяване на дейността с цел подкрепа на индивидуалното учене, даване на обобщаваща оценка, планиране на обучение, базирано на проекти, рамкиране на групови дискусии и други.

Той осигурява **йерархия в когнитивното поведение на читателя**. По-специфично, първите две когнитивни нива – запаметявам и разбирам, и свързаните с тях активни глаголи се смятат за най-подходящи за постигане на целите на проекта.

ТАКСОНОМИЯТА НА БЛУМ

СЪЗДАВАНЕ НА НОВА ИЛИ ОРИГИНАЛНА РАБОТА

проектирам, сглобявам, конструирам, прогнозирам, разработвам, формулирам, измислям, проучвам

ОБОСНОВАВАНЕ НА ПОЗИЦИЯ ИЛИ РЕШЕНИЕ

преценявам, аргументирам, защитавам, съдя, избирам, подкрепям, ценя, критикувам, претеглям

ПРАВЕНЕ НА ВРЪЗКИ МЕЖДУ ИДЕИТЕ

диференцирам, организирам, свързвам, сравнявам, контрастирам, разграничавам, изследвам, експериментирам, питам, тествам

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА В НОВИ СИТУАЦИИ

изпълнявам, прилагам, решавам, използвам, демонстрирам, интерпретирам, работя, планирам, скицирам

ОБЯСНЯВАНЕ НА ИДЕИ ИЛИ КОНЦЕПЦИИ

класифицирам, описвам, обсъждам, обяснявам, идентифицирам, намирам, разпознавам, докладвам, избирам, превеждам

ПРИПОМНЯНЕ НА ФАКТИ И ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

определям, дублирам, избиравам, запомням, повтарям, твърдя

По-конкретно, това са:

- Знам или ревизираната версия запаметявам с глаголи като копирам, дефинирам, намирам, локализирам, определям, подчертавам, припомням, избирам, съответствам и т.н.
- Разбирам с групирам, сравнявам, противопоставям, предполагам, обобщавам, илюстрирам и т.н. (Anderson & Krathwohl, 2001)

В рамките на основните когнитивни нива, инструментът за оценяване се фокусира върху следните сфери на наблюдение върху практиката и представянето на основните учители:

1. Използване на ефективни стратегии за подобряване уменията за четене с разбиране на учениците

Учителите следва да помагат на учениците да подобрят разбирането си чрез логични и ясни инструкции за стратегии за четене. Предоставянето на инструкции за четене с разбиране позволява на учениците да видят, научат и използват разнообразни стратегии за разбиране, докато четат.

Прогнозиране, създаване на връзки, визуализиране, подразбиране, задаване на въпроси и обобщаване са стратегии, които доказано подобряват четенето с разбиране (Block & Israel, 2005). Важно е, стратегиите да се преподават като се назове името на всяка и се обясни как се използва, както и като се моделират чрез „мислене на глас“, групова практика, практикуване по двойки и самостоятелно използване на стратегията. (Duke & Pearson, 2005).

- **Прогнозиране:** Добрите читатели имат цел за четене. Една от стратегиите за подобряване на четенето с разбиране е прогнозирането, което помага на четящия да набележи цел за своето четене. Тази стратегия също така дава възможност за повече взаимодействие на ученика с текста и така повишава интереса и разбирането му за текста (Oczkus, 2003). Важен аспект в процеса на прогнозиране е сравнението между прогнозата и резултата в реалния текст. Без този аспект от процеса на прогнозиране, той става безполезен за подобряване разбирането на ученика (Duke & Pearson, 2005). Някои от подходите за усвояване на стратегията за прогнозиране са моделиране от учителя, прогнозиране по време на четене на текста, с партньор, с графичен организатор или чрез

използване на листчета за бележки. Използването на заглавие, съдържание, картинки и ключови думи е една стратегия за прогнозиране. Друга стратегия за прогнозиране е да се насърчават учениците да прогнозират на определени места в текста, да оценяват прогнозите и да ги ревизират, ако се налага (Teele, 2004).

- **Създаване на връзки:** Проучванията показват, че добрите читатели използват предишен опит и познания, за да правят прогнози и формират идеи, докато четат (Block & Israel, 2005). Тази стратегия се преподава чрез правене на сравнения, моделиране от учителя, използване на графични организатори, „помисли/сподели“ работа по двойки и задаване на въпроси. Учениците правят връзки между текста и себе си чрез рисунки, диаграми или писане. Учителите могат да ги запитат дали са преживели нещо подобно на събитията в текста. Учениците биха могли да правят и връзки текст към текст чрез рисунки, диаграми, писане или графични организатори. Тези връзки текст – текст се основават примерно на това как героите в историята се отнасят един към друг или как елементите на историята се свързват между историите. Учениците правят и връзки от текста - към света около тях чрез рисунки, диаграми, писане или графичен организатор. Връзките от текста към света се осъществяват чрез сравняване на героите в историята с реални съвременни личности или чрез сравняване на съдържанието на текста с реалния живот (Teele, 2004).

- **Визуализиране:** Визуализирането е друга стратегия, която читателите прилагат, за да разберат текста (Adler, 2001). Визуализирането предполага, че читателят създава образ на това, което чете. Този образ се съхранява в паметта му като представа за неговата интерпретация на прочетения текст. (National Reading Panel, 2000). Учениците могат да практикуват стратегията за визуализиране като пишат и рисуват или като рисуват и пишат. Учителите ги насърчават да визуализират места, герои или случки от историята.

- **Подразбиране:** Подразбирането означава да четеш между редовете. Учениците използват своите познания и опит заедно с информацията от текста, за да правят собствени заключения (Serafini, 2004). Чрез подразбиране, учениците могат да правят изводи, прогнози, да откриват скрити идеи, да използват информация, за да придадат смисъл на текста или да използват рисунки, за да придадат смисъл (Harvey & Goudvis, 2000). Учениците използват илюстрации, графики и заглавия от текста, за да правят изводи. Един от методите за правенето на заключения е използване на тетрадка с две колони. Учениците записват идеи в едната колона и доказателства от текста – в другата.

- **Задаване на въпроси:** Задаването на въпроси е похват, който читателите използват преди, по време на, и след четене. Този процес изисква читателите да си задават въпроси, за да придадат смисъл, да увеличат разбирането си, да намерят отговори, решат проблеми, намерят информация и открият нова такава (Harvey & Goudvis, 2000). Учителите следва да задават въпроси на учениците по време на и след като прочетат един абзац. Учениците се връщат към текста, за да намерят отговорите на въпросите. Учителите показват и учениците практикуват как да правят разграничение

между въпроси, които са буквални, по подразбиране или базирани на техните предишни познания. Децата се учат да генерират въпроси, докато четат и да оценяват въпросите като буквални, дедуктивни или базирани на техните познания. На база стратегията за генериране на въпроси от учениците, текстовите сегменти се интегрират и така се повишава разбирането на читателя (NRP, 2000).

- **Обобщаване:** Процесът на обобщаване изисква читателят да определи кое е най-важното, докато чете, и да синтезира информацията със собствени думи. (Adler, 2001). Моделирането от страна на учителя и практикуването на процеса на обобщаване от страна на ученика е доказало ефективността си за подобряване уменията на учениците да обобщават текста и да подобряват своето разбиране. Учениците се учат да определят основните идеи, да ги свързват, да отсяват излишната и ненужна информация и да запомнят какво са прочели, благодарение на стратегията за обобщаване.

2. Оценяване на процесите на преподаване и учене

Стратегията за създаване на инструмента за оценяване се базира на три основни, процесно-ориентирани фази на преподаване, предназначени да обозначат сферите за оценка на ефективността на процесите на преподаване и учене:

- 1) **Планиране** – учителят планира внимателно ефективни стратегии за развиване на уменията за четене с разбиране чрез поредица от задачи и дейности, които стъпват на доказано резултатни методи и помагат на учениците да постигнат набелязаните цели. Как учителите планират обучителните дейности, за да подготвят учениците за четене с разбиране?

- 2) **Преподаване** или подкрепа на ученето – ефективните стратегии за развиване на уменията за четене се постигат чрез използване на доказано резултатни методи на преподаване и учене, чиято цел е да подкрепят учениците в постигането на внимателно планираните цели за четене. Как учителите спомагат за качествени учебни занимания, които развиват уменията на учениците за четене?

- 3) **Оценяване и обратна връзка** – ефективните учебни занимания по четене се постигат чрез използването на множество стратегии за оценяване, които помагат на учениците да покажат какво разбират и да получат полезна обратна връзка, благодарение на която постигат по-високо ниво на умения за четене. Как учителите и учениците използват работата и обратната връзка, за да се усъвършенстват уменията на учениците за четене?

Всяка област, от своя страна, е приложима за трите етапа на процеса на четене, като осигурява разбиране:

Етап 1 – Дейности преди четене

Учителите помагат на учениците да използват натрупаните си познания и да прогнозираят какво ще прочетат или чуят, като ги подготвят с подходящ речник или стилистика и ги мотивират да четат текста, като следват плана на урока.

По време на този етап, учителят може да:

- Мотивира учениците с дейности, които повишават интереса им (разговори за книги, драматизирани четения или изложби на творчество, свързано с текста), което от своя страна прави текста по-близък до учениците.
- Активира базисни познания на учениците, важни за съдържанието на текста, като обсъжда с тях какво ще четат и какво вече знаят за темата, както и организацията на текста.

Учениците, с известна помощ от учителя могат да:

- Определят цел за четенето
- Набелязват и обсъждат трудни думи, фрази и концепции в текста
- Попълват прогресивни ЗИН таблици, които се завършват в първата и в третата фаза (Какво аз: Знам, Искам да знам, Научих)
- Участват в мозъчни атаки, циклични упражнения и бърз чат
- Отгатват от думи, от гледане на клипове или снимки

Етап 2 – Дейности по време на четене

Учителите помагат на учениците да се фокусират върху отделни аспекти от текста и да го разберат по-добре като потвърждават предположения, събират или организират информация.

По време на четене учителят може да:

- Напомня на учениците да използват стратегии за разбиране, докато четат и да следят за своето разбиране.
- Задава въпроси, което помага на учениците да следят текста и да фокусират вниманието си върху основни идеи и важни моменти от него.
- Привлича вниманието на учениците към части от текста, които изискват от тях да правят изводи.
- Кани учениците да обобщават ключови идеи или събития.
- Насърчава учениците да се връщат към предположения, които са направили преди да започнат да четат и да видят дали се потвърждават от текста.

Учениците, с известна помощ от учителя могат да:

- Определят и обобщават важни идеи и подкрепящи ги детайли
- Правят връзки между и сред важни идеи в текста
- Интегрират нови идеи със свои съществуващи познания
- Задават си въпроси върху текста
- Подреждат последователно събития и идеи в текста
- Предлагат интерпретации и отговори на текста
- Проверяват разбирането си като перифразират или повтарят важни и/или трудни изречения и параграфи
- Визуализират герои, места или събития в текста
- Сканират за информация или четат бегло за същина
- Определят тематични изречения
- Разграничават основни и специфични идеи

- Шифроват текста/маркират полето
- Генерират въпроси

Етап 3 – Дейности след четене:

Учителите помагат на учениците да разберат текста още по-добре, като анализират критично това, което са прочели.

След прочитането, учителят може да:

- инициира и води дискусия върху прочетеното
- кани учениците да си спомнят и разказват със собствени думи важни части от текста
- създаде за учениците възможности да отразят прочетеното по различни начини, включително чрез писане, представления, музика, театрално четене, видео, дебати или пантомима.

Учениците, с известна помощ от учителя, могат да:

- оценяват и обсъждат идеите, които срещат в текста
- прилагат и разширяват тези идеи в други текстове и истински житейски ситуации
- резюмират какво са прочели като преразказват основните идеи
- обсъждат идеи за следващо четене
- участват в креативни дискусии и разказ-в-разказа
- попълват графични организатори или концептуални карти
- се включват в различни творчески задачи, измислят различен край на историята, друг герой, правят ревю на книгата, правят постер, за да я рекламират и т.н.

3. Оценяване на уменията и начините за комуникация, които се използват от учителя в клас

При планиране на активностите във фази 1-3, трябва да се имат предвид следните фактори, базирани на 2+ режими и умения:

а) Режими на комуникация в контекста на четене: интерпретативен, интерперсонален и презентативен:

- Интерпретативния режим е едностранна комуникация, която изключва активно преговаряне на значението с автора. Читателят интерпретира това, което авторът очаква от получателя на съобщението да разбере. Интерпретацията се отличава от разбирането и превода, по това, че включва способността да се чете „между редовете“, вкл. разбиране от културния начин на мислене или гледна точка. Включва четене на автентични текстове (уебсайтове, разкази и друга литература, статии, знаци).
- Интерперсоналният режим е двустранна комуникация, с активна обмяна на мнения между индивиди. Обикновено е спонтанен и смислен и включва обмен на информация. Учащите се наблюдават и следят един друг, за да разберат как

техните идеи и намерения се комуникират и за да могат да правят съответните корекции и пояснения. Това включва говорене и слушане (разговор) или четене и писане (текстови съобщения, съобщения в социалните медии, писма)

- Презентативният режим е едностранна форма на комуникация, предназначена за публика от читатели, слушатели или зрители. Той включва представяне на информация; няма обмен и възможност за активно преговаряне на значението. За да е сигурен, че целевата публика ще интерпретира успешно посланията, „презентирацията“ се нуждае от информация за познанията на публиката по темата. Това включва писане (съобщения, статии, реклами, дигитални, брошури, къси разкази, доклади, сценарии, Power Point презентации) или говорене (разказване на истории, произнасяне на речи, телевизионни или радио новини, драматургични презентации, включително скетчове, представяне пред жури)

б) Умения: говорене, слушане, гледане, четене и писане. Това са четирите основни компонента за учене на език. Те често работят в двойки. Когато четат или слушат, обучаемите консумират езика, т.е. това са рецептивни умения. Същевременно, когато пишат или говорят, обучаемите възпроизвеждат езика, и тогава това са продуктивни умения. По време на инструкциите, уменията могат да бъдат комбинирани в последователност, от рецептивни към продуктивни, напр. да прочетат надпис и да го обсъдят, да гледат или слушат история, а след това да прочетат изречения и да ги съответстват към нея и т.н.

Фокусът за оценяване при наблюдението трябва да бъде върху способността на учителите да ангажират учениците в 2+ режима на комуникация и 2+ умения във всяка фаза.

4. Оценяване на постигането на шестте компетентности

За нуждите на оценяването, ще използваме твърденията МогаДа. Като цяло, твърденията МогаДа подкрепят успешно учителите и учениците в процеса на учене на езика. Тези лесни за използване твърдения МогаДа са разработени в помощ на заинтересованите страни, в случая – учителите, в комуникирането и самооценката какво и колко добре изпълняват определени задачи, функции, стратегии или дейности, свързани с обучението за четене с разбиране. Тези твърдения помагат на учителите да развият уменията си за рефлексия и самооценка и им помагат постепенно да поемат отговорността за планиране, оценяване и проследяване на собственото им професионално развитие.

Тези твърдения са контролни листове, които учителите използват, за да оценят какво „могат да“ във и извън класната стая в трите фази – подготовка преди четене, по време на четене и след четене. Твърденията МогаДа представляват важна платформа за установяване на професионални стандарти и цели за постигане, което дава възможност

на учителите да поемат отговорност за собственото си развитие.

МогаДа се използват за поставяне на позитивни цели, за мониторинг на собствения професионален опит и за улесняване на постигането на целите.

Всеки МогаДа е разработен за 6-те ученически компетентности, подходящи за когнитивното ниво на съответните ученици, а именно:

- да разбират значението на изразите, изреченията и параграфите и да могат да правят връзки между различните части на текста
- да оценяват текста, който четат; да разбират идеите и чувствата на автора
- да могат да свържат информацията от текста с предишни преживявания и познания
- да разбират основната идея на текста
- да разбират идеите, които не са директно предадени от автора, да разбират подтекста
- да оценяват текста от гледна точка на точност и информативна стойност.

Инструмент за оценяване

Настоящият Инструмент за оценяване ще се използва за измерване ефективността на процеса на преподаване и учене при професионалисти, които преподават четене с разбиране на деца, чийто майчин език е различен от официалния език на страната. Той ще показва дали участниците в процеса постигат образователните си цели. Инструментът също така ще дава информация за нуждите от обучение на учителите и по този начин ще насърчава тяхното професионално израстване чрез образование, рефлексия и диалог.

Той обхваща в цялост процеса на оценяване ефективността на преподаване и учене на въпросните професионалисти в училищна среда, включително тяхното мултикултурно и приобщаващо поведение и практики.

Екипът на проекта съзнателно е разработил примерни контролни листове за наблюдение и примерни активности, в които са вградени стратегии и умения. Този компонент се базира на проучвания, които показват, че наблюдението е важна форма за професионално развитие. Формите за наблюдение са важен инструмент за ефективно наблюдение на учителите. Те помагат да се установят очакваните директни резултати от учителските практики в и извън класната стая. Когато са ясни, те обективно рамкират диалога между наблюдаващия и учителя преди и след наблюдението. Така, учителят разбира на практика как да направлява и извлича полза от процеса.

Освен това, формата определя целта на наблюдението, като поставя определени специфични стратегии и умения във фокуса на всяка наблюдателна сесия. Те са ясно определени във формата и когато учителите, които ще бъдат наблюдавани имат

предварително достъп до нея, това подсилва или валидира определени практики, които те вече прилагат или привлича вниманието им към възможни области за подобрене.

Един от препоръчаните подходи за насърчаване на нови наблюдения е да се канят учителите да участват в процеса първо като доброволци. По преценка на всяка институция, администрацията и учителския екип, може да се планират сесии за наблюдение в различна последователност и количество.

Инструментът дава възможност за изчерпателна оценка на три взаимосвързани нива, които се допълват взаимно и обхващат целия процес:

1. Инструменти за мониторинг на работата на учителите от страна на училищното ръководство, инспекторат, изследователи, обучители и други професионалисти, които отговарят за ефективността на учебния процес и квалификацията, подкрепата и атестацията на учителите
2. Взаимно наблюдение и подкрепа между учителите
3. Само-оценка на учителите по всяко време и когато е необходимо.

Трите нива отговарят на Част А и Част В на инструмента, описани по-долу.

Част А, Приложения от А до D) е насочена към оценяване на учителския успех и представяне, според следните нива:

A.1. ОТЧИТАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ПРЕПОДАВАНЕ ЧРЕЗ ОЦЕНЯВАНЕ НА НАПРЕДЪКА И ПОСТИГАНЕТО НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ЦЕЛИ НА ОБУЧАЕМИЯ

Оценяването на резултатите и напредъка на обучаемите е ценен метод за отчитане качеството на преподаване. Чрез оценяване на постигнатите образователни цели и измерване напредъка на учениците с времето, преподавателите могат да получат сведения за ефективността на стратегиите за преподаване и да вземат информирани решения за подобряване на учебния процес и успех.

Контролният лист за наблюдение на класа (Приложение А) е инструмент, който се използва от учителите за събиране на информация доколко учителят насочва учениците да разбират и използват стратегиите за четене с разбиране.

Приложение А

Контролен списък за наблюдение на учителя за стратегии за четене с разбиране

Дата:

Име на ученика	Прогнозиране	Правене на връзки	Правене на изводи	Поставяне на въпроси	Визуализиране	Обобщаване

БЕЛЕЖКА: Учителят ще използва контролния лист, за да наблюдава способността на учениците да използват тези стратегии за разбиране.

+ Ученикът може да използва тази стратегия.

- Ученикът има затруднения в използването на тази стратегия.

Приложение В

Въпросници за стратегията за метаразбиране (Приложение В - 1-3) е инструмент, който учителите предоставят на учениците в техните собствени класни стаи. Учениците обмислят и самооценяват осъзнаването на процесите на стратегическо четене. Индексът на стратегиите за метаразбиране се прилага преди урока, за да се провери основната информираност на обучаемите, или след урока, за да се измери информираността за конкретни стратегии. Също така, той може да се прилага както преди, така и след урока, за да се съберат данни относно напредъка на учениците по отношение на осъзнаването на стратегическите процеси на четене, в резултат на използването на стратегии за четене с разбиране и обучение.

Приложение В.1: Индекс на стратегии за метаразбиране

Име на ученика _____

Част I Указания: Слушайте внимателно, докато прочета всяко изречение и четирите варианта на продължение. Оградете един от вариантите, който казва какво е добре да направите, за да си помогнете да разберете по-добре дадена история, преди да я прочетете.

1. Преди да започна да чета е добре да:

- A. Видя колко страници е историята.
- B. Потърся всички важни думи в речника.
- C. Предполага какво може да се случи в историята.
- D. Помисля какво се случи досега в историята.

2. Преди да започна да чета е добре да:

- A. Разгледам картинките, за да разбера за какво се разказва в историята.
- B. Реша колко време ще ми отнеме да прочета историята.
- C. Произнеса на глас думите, които не знам.
- D. Проверя дали историята има смисъл.

3. Преди да започна да чета е добре да:

- A. Помоля някой да ми прочете историята.
- B. Прочета заглавието, за да разбера за какво се разказва в историята.
- C. Проверя дали повечето думи имат дълги или къси гласни в тях.
- D. Проверя дали картинките са подредени правилно и дали имат смисъл.

4. Преди да започна да чета е добре да:

- A. Проверя дали няма липсващи страници.
- B. Направя списък на думите, за които се колебая.

- C. Използвам заглавието и картинките, за да предположа какво се случва в историята.
- D. Прочета последното изречение, за да знам как завършва историята.

5. Преди да започна да чета е добре да:

- A. Реша защо ще чета тази история.
- B. Използвам трудните думи, за да предположа какво ще се случи в историята.
- C. Препрочета някои части, за да видя дали мога да разбера какво се случва, ако не разбирам смисъла.
- D. Помоля за помощ за трудните думи.

6. Преди да започна да чета е добре да:

- A. Преразкажа основните моменти, които са се случили досега.
- B. Си задам въпроси, на които бих искал да получа отговори в историята.
- C. Помисля за смисъла на думите, които имат повече от едно значение.
- D. Прегледам историята, за да намеря всички думи с 3 или повече съгласни.

7. Преди да започна да чета е добре да:

- A. Проверя дали съм чел историята преди това.
- B. Използвам своите въпроси и предположения като причина да прочета историята.
- C. Се уверя, че мога да произнасям всички думи преди да започна.
- D. Помисля за по-добро заглавие на историята.

8. Преди да започна да чета е добре да:

- A. Помисля какво вече знам за нещата, които виждам на картинките.
- B. Видя колко страници има в историята.
- C. Избера най-добрата част от историята, за да я прочета отново.
- D. Прочета историята на някого на глас.

9. Преди да започна да чета е добре да:

- A. Се упражнявам да чета историята на глас.
- B. Разкажа всички основни моменти, за да съм сигурен, че помня историята.
- C. Помисля къде може да се случва историята.
- D. Реша дали имам достатъчно време, за да прочета историята.

10. Преди да започна да чета е добре да:

- E. Проверя дали съм разбрал историята досега.
- F. Проверя дали думите имат повече от едно значение.
- G. Помисля къде може да се случва историята.
- H. Изброя всички важни подробности.

Приложение В.2 - Индекс на стратегии за метаразбиране

Име на ученика _____

Част II Указания: Слушайте внимателно, докато прочета всяко изречение и четирите варианта на продължение. Оградете един от вариантите, който казва какво е добре да направите, за да си помогнете да разберете по-добре дадена история, докато я четете.

11. Докато чета, е добре да:

- A. Прочета историята много внимателно, за да не пропусна някоя важна част.
- B. Прочета заглавието, за да разбере за какво се разказва.
- C. Проверя дали на картинките не липсва нещо.
- D. Проверя дали историята има смисъл, като се опитам да разкажа какво се е случило досега.

12. Докато чета, е добре да:

- A. Спра, за да разкажа основните моменти и да преценя дали разбирам какво се е случило досега.
- B. Прочета заглавието, за да видя за какво се разказва в историята.
- C. Прочета само началото и края на историята, за да разбере за какво става дума.
- D. Пропускам частите, които са твърде трудни за мен.

13. Докато чета, е добре да:

- A. Потърся всички важни думи в речника.
- B. Прибера книгата и намеря друга, ако не разбирам смисъла.
- C. Продължавам да мисля за заглавието и картинките, за да да реша какво ще се случи по-нататък.
- D. Следя колко страници ми остават за четене.

14. Докато чета, е добре да:

- A. Следя колко време ми отнема да прочета историята.
- B. Проверя дали мога да отговоря на някой от въпросите, които зададох, преди да започна да чета.
- C. Прочета заглавието, за да разбере за какво ще разказва историята.
- D. Добавя липсващите детайли към картинките.

15. Докато чета, е добре да:

- A. Помоля някой да ми прочете историята на глас.
- B. Следя колко страници съм прочел.
- C. Изброя главните герои на историята.
- D. Проверя дали предположенията ми са били верни или не.

16. Докато чета, е добре да:

- A. Проверя дали героите са истински.

- В. Правя много предположения относено какво ще се случи след това.
- С. Не гледам картинките, защото те могат да ме объркат.
- Д. Прочета историята на някого на глас.

17. Докато чета, е добре да:

- А. Опитам да отговоря на въпросите, които си зададох.
- В. Опитам да не бъркам това, което вече знам с това, което чета.
- С. Прочета историята наум.
- Д. Проверя дали произнасям правилно новите думи от речника.

18. Докато чета, е добре да:

- А. Опитам да преценя дали предположенията ми ще са правилни или не.
- В. Препрочитам, за да съм сигурен, че не съм пропуснал някоя от думите.
- С. Реша защо чета историята.
- Д. Изброя какво се е случило първо, второ, трето и т.н.

19. Докато чета, е добре да:

- А. Проверя дали мога да разпозная новите думи от речника.
- В. Внимавам да не пропусна части от историята.
- С. Проверя колко от думите вече ги знам.
- Д. Продължавам да мисля за това, което вече знам за събитията и идеите в историята, за да мога да реша какво ще се случи.

20. Докато чета, е добре да:

- А. Препрочета някои части или прочета напред, за да видя дали мога да разбера какво се случва, ако не разбирам смисъла.
- В. Не бързам да чета, за да съм сигурен, че разбирам какво се случва.
- С. Променя края, за да има смисъл.
- Д. Проверя дали има достатъчно картинки, които да пояснят идеите на историята.

Приложение В.3. Индекс на стратегии за метаразбиране

Име на ученика _____

Част III Указания: Слушайте внимателно, докато прочета всяко изречение и четирите варианта на продължение. Оградете един от вариантите, който казва какво е добре да направите, за да си помогнете да разберете по-добре дадена история, след като сте я прочели.

21. След като прочета една история, е добре да:

- А. Преброя колко страници съм прочел без грешки.
- В. Проверя дали има достатъчно картинки към историята, за да бъде тя интересна.
- С. Проверя дали съм постигнал целта, която си поставих с прочита на историята.
- Д. Подчертая причините и последствията.

22. След като прочета една история, е добре да:

- A. Подчертая основната идея.
- B. Преразкажа основните моменти от историята, за да проверя дали съм я разбрал.
- C. Прочета историята отново, за да съм сигурен, че произнасям всички думи правилно.
- D. Се упражня да чета историята на глас.

23. След като прочета една история, е добре да:

- A. Прочета заглавието и прегледам историята, за да разбера за какво става дума.
- B. Проверя дали съм пропуснал някоя от думите в речника.
- C. Помисля какво ме е накарало да направя добри или лоши прогнози.
- D. Предполага какво ще се случи по-нататък в историята.

24. След като прочета една история, е добре да:

- A. Потърся всички важни думи в речника.
- B. Прочета на глас най-добрите части.
- C. Помоля някой да ми прочете историята на глас.
- D. Помисля как историята наподобява неща, които вече знаех преди да започна да чета.

25. След като прочета една история, е добре да:

- A. Помисля как бих действал ако бях главният герой в историята.
 - B. Се упражнявам да чета историята наум, за да се науча да чета по-добре.
 - C. Разгледам заглавието и картинките, за да разбера какво ще се случи.
 - D. Направя списък на нещата, които съм разбрал най-добре.
- Адаптирано от: Schmitt, M.C. (1990). A questionnaire to measure children's awareness of strategic reading processes. *The Reading Teacher*, 43,454-461.

A.2. ОЦЕНЯВАНЕ НИВОТО НА ПРОФЕСИОНАЛНИ УМЕНИЯ И ЗНАНИЯ НА УЧИТЕЛИТЕ

Отразява нивото на професионални умения и знания на учителите с акцент върху идентифициране на съществуващите знания и умения, ефективни практики, силни и слаби страни на отделните учители, за да се установят пропуските в квалификацията въз основа на горното, но също така да се предостави обратна връзка и да се направят препоръки за конкретни обучения.

Те могат да допълнят обичайните практики за оценяване на работата на учителите и да дадат конкретни препоръки за допълнително или последващо обучение въз основа на установените пропуски.

Приложение С.

Формуляр за наблюдение на класа: **Четене с разбиране**

Забележка: Тази рамка е обща и представлява набор от стратегии. Не е задължително всички стратегии да се използват при всеки текст или във всяка ситуация на четене.

Учителят:

ПОДГОТОВКА	Съгласен съм	Не съм съгласен	Доказателства	Не е наблюдавано
Определя конкретните стратегии за четене в съответствие с целите на урока/начина на учене.				
Избира текст на подходящо ниво, който дава възможност на учениците да се упражняват.				
Разработва план на урока с последователност от дейности, определящи ясни образователни цели.				
ПРЕДИ ЧЕТЕНЕ (5 мин.)	Съгласен съм	Не съм съгласен	Доказателства	Не е наблюдавано
Представя текста (кратко изложение на същността).				
Назовава стратегията за четене (прави я конкретна) моделира стратегията обяснява стратегията и дава пример насочва практиката				
Мотивира учениците чрез дейности, които повишават интереса им (беседи за книгата, драматично четене или показване на изкуство, свързано с текста), като по някакъв начин прави текста актуален за учениците.				

Активира базисните знания на учениците, важни за разбирането на текста, като обсъжда какво ще четат учениците и какво вече знаят за темата и за организацията на текста.				
Обръща внимание на потенциалните предизвикателства в текста (лексика, понятия, формат /структура) • 1-2 • показва в контекста на текста • демонстрира как да съберат подсказки за тези елементи				
Прави преглед на текста (учениците разглеждат заглавието, илюстрациите и необичайните структури на текста), за да направят прогнози за съдържанието му.				
Подканва учениците да мислят, говорят и пишат по темата на текста (начало на ЗИН таблица – Знам, Искам да Знам, Научих)				
ПО ВРЕМЕ НА ЧЕТЕНЕ (10-12 мин.)	Съгласен съм	Не съм съгласен	Доказателства	Не е наблюдавано
Напомня на учениците да използват стратегии за разбиране, докато четат, като ги моделира.				
Насочва вниманието към части от текста, които изискват от учениците да правят изводи.				
Задава различни видове въпроси: фактологически изводни критични за да следят учениците текста и да привлича вниманието им към основните идеи и важни моменти от текста.				

Кани учениците да обобщят ключови раздели или събития.				
Насърчава учениците да се върнат към всички прогнози, които са направили преди четенето, за да видят дали се потвърждават от текста.				
Изисква от учениците да определят и обобщят важните идеи и подкрепящите ги детайли.				
Изисква от учениците да направят връзки между важните идеи в текста.				
Насърчава учениците да интегрират новите идеи със съществуващите знания.				
Възлага на учениците да задават и да отговорят сами на въпроси, свързани с текста.				
Помага на учениците да визуализират героите, обстановката или събитията в даден текст.				
Проверява дали учениците са разбрали текста, като ги моли да перифразират или преразкажат важни и/или трудни изречения и параграфи.				
Изисква от учениците да направят тълкувания и коментари на текста.				
Диагностицира/проследява объркването и създава възможности за проследяване на всичко, наблюдавано по време на четенето.				
СЛЕД ЧЕТЕНЕ	Съгласен съм	Не съм съгласен	Доказателства	Не е наблюдавано

Започва разговор за разбиране и насочва дискусиата по прочетеното с целеви въпрос(и).				
Изисква от учениците да си припомнят, да разкажат със свои думи важни части от текста и да направят задълбочен преразказ.				
Предлага на учениците възможности да отразят прочетеното по различни начини, включително чрез писане, драматична игра, музика, читателски театър, видеоклипове, дебати или пантомима.				
Напътства учениците да оценяват и обсъждат идеите, заложиени в текста.				
Дава възможност на учениците да прилагат и разширяват тези идеи в други текстове и/или ситуации от реалния живот.				
Възлага на учениците да обобщат прочетеното, като преразкажат основните идеи, и да обсъдят идеи за по-нататъшно четене.				

А.3. НАБЛЮДЕНИЕ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ КАЧЕСТВА И УМЕНИЯ НА УЧИТЕЛИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИОБЩАВАЩА КЛАСНА СТАЯ И РАБОТА В МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА

(оценени чрез казуси или портфолио на учителите).

Проверява се дали учителят използва подход към обучението, който демонстрира ангажираност към равнопоставеността и осигурява обучение (подкрепа) и стратегии в класната стая (интервенции и програмиране), които водят до културно приобщаваща и чувствителна учебна среда и високи академични постижения за всички ученици.

Инструментът се основава на следните стандарти за културно съобразено и приобщаващо преподаване:

Културна компетентност и приобщаване: За да разбират своите ученици, учителите трябва да имат разбиране за собствената си идентичност. Това включва осъзнаване на факта, че техният житейски опит, ценности, вярвания и идентичност влияят на начина, по който виждат света около себе си. Разбирането на собствената култура е от съществено значение за ефективното преподаване на учениците, които могат да имат различен културен и друг произход. Освен това разбирането, че разнообразието има много измерения (напр. етническо, социално-икономическо, расово, полово, сексуална ориентация, специални потребности, културни различия и т.н.) и че хората имат уникални преживявания, като се има предвид пресичането на тези измерения, е необходимо за създаването на ангажираща и ориентирана към учениците класна среда. И накрая, необходимо е учителите да разберат предизвикателствата, пред които са изправени недостатъчно представените и маргинализираните лица, както и необходимостта всички ученици, училищни администратори и учители да работят за идентифициране и премахване на пречките пред тяхното пълноценно и равноправно участие и напредък.

Създаване и поддържане на взаимоотношения с учениците: Ако учителите още от началото на учебната година започнат да изграждат отзивчива и приобщаваща класна общност и разберат кои са техните ученици, откъде идват и как учат, те могат да създадат постепенно отношения на доверие - условие за по-високи постижения. На тази база учителят може да използва културните и други идентичности на учениците при създаването на уроци и учебни програми, които отразяват техните способности и интереси. Като последица от това, учителите ще започнат да демонстрират приобщаване, културна загриженост и изграждане на силна учебна общност.

Изграждане на знания: Учителите изследват аспектите на културата (нейните продукти, практики и перспективи) и как те въздействат и оформят мозъка. Учителите трябва да разработват разнообразни учебни материали, които да са смислени и еднакво достъпни за всички ученици, като се имат предвид принципите на многообразието и справедливостта. Като насърчават учениците да мислят за начина, по който разсъждават и учат, това спомага за изграждането на невропластичност и създава повече невронни пътища. За учениците е важно да активират своите предишни знания или схеми, за да могат да започнат да правят връзки и да създават нови знания. Като разбират различните културни особености и опит на учениците, учителите развиват умения за използване на подкрепящи културни подходи и помагат на учениците да постигнат по-високи стандарти.

Диференцирано оценяване: Осъществяването на връзка между силните партньорства в областта на обучението и ефективното използване на оценки, съобразени с културните особености, води до преодоляване на пропуските в обучението. Освен това, учителите

разбират как да използват разнообразни стратегии за преподаване и формиращо оценяване, за да отговорят на нуждите на разнообразна група ученици в класна стая със смесени възможности. Разбирането на учителите за оценяването на учениците в светлината на приобщаващото образование насърчава приобщаването при оценяването. Всички процедури за оценяване трябва да имат за цел да отчитат и отбелязват разнообразието, като идентифицират и оценяват индивидуалния напредък в обучението и постиженията на всички ученици.

Общи критерии за преподавателите, които се съобразяват с културните особености:

- (1) Разглеждат културните различия като предимство на класната стая.
- (2) Разпознават неравенствата, които оказват влияние върху живота на учениците.
- (3) Използват културния и друг произход на учениците като средство за учене.
- (4) Създават взаимоотношения извън класната стая, основани на приемане, взаимно уважение и утвърждаване.
- (5) Вярват, че ВСИЧКИ ученици могат да успеят, и възлагат високи очаквания на ВСИЧКИ ученици.
- (6) Размишляват върху своите убеждения, поведение и практики.
- (7) Разработват разнообразни оценки, като се фокусират върху практики за учене и преподаване, насърчаващи приобщаването и растежа.
- (8) Разбират расовите, социално-икономическите, етническите, половите и културните различия и отправят предизвикателства за избягване на стереотипи, предразсъдъци, расизъм и други форми на нетолерантност, несправедливост, изключване и потисничество въз основа на тези различия.
- (9) Стават посредници при неравнопоставеност на силите в класната стая въз основа на раса, култура, етническа принадлежност, пол и класа.

Приложение D

Наблюдението на културно съобразено и приобщаващо преподаване е инструмент, с който директорите и администраторите могат да отбелязват културно съобразено поведение и нагласи, които са в съответствие с принципите за приобщаване, равенство и многообразие.

Учителят прилага стратегии, съобразени с културните особености и приобщаващи стратегии в клас:	Постоянно	Понякога	Доказателства	Не е наблюдавано
Използва приобщаваща учебна програма и учебни ресурси, които представят и утвърждават разнообразния културен опит.				
Избира текстове, които дават възможност на учениците да свържат личния си културен произход и преподаваното съдържание.				
Разработва учебни материали и/или подбира текстове и инструменти, които насърчават не само знания, но и развиване на ценности, съобразени с принципите на многообразието, приобщаването и справедливостта.				
Осигурява подходящ за възрастта и нивото на учениците разбираем материал, за да могат всички ученици да разбират обясненията на учителя, моделирането и инструкциите.				
Осигурява равни възможности чрез разнообразни дейности и улеснява равноправното участие на всички ученици въз основа на техните силни страни и способности.				
Вдъхновява активното участие на всички ученици, за да изгради среда, ориентирана към ученето.				
Проектира оценяването, като отчита в пълна степен различния напредък в обучението и постиженията на учениците.				

Осигурява положителна обратна връзка, съобразена с културните особености (ненаказваща и неосъждаща), за да гарантира индивидуалното развитие и успех.				
Учителят комуникира със семейството и общността	Постоянно	Понякога	Доказателства	Не е наблюдавано
Използва подходящи комуникационни канали за редовно общуване със семействата.				
Проучва мнението и обратната връзка от родителите или настойниците относно средата в класната стая и ефективността на културно съобразените и приобщаващи практики.				
Създава многобройни възможности за всички семейства да участват и/или да наблюдават училищни събития, сесии и семинари.				
Стреми се да изгражда мостове и да установява сътрудничество с различни общностни организации на всички нива.				

Забележка: Проектът препоръчва всички инструменти да се използват за взаимно наблюдение между учителите. Тези колегиални наблюдения подпомагат съвместното развитие на учителите в тяхната институция. Колегиалните наблюдения намаляват натиска и стреса отгоре надолу върху отделните учители. Те повишават чувството за колективна отговорност и мотивацията за участие, като по този начин водят до изграждане на професионална общност и израстване на екипа отдолу нагоре.

В. ИНСТРУМЕНТ ЗА САМООЦЕНКА НА УЧИТЕЛИ

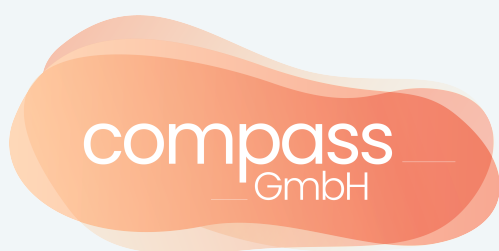
Картата за самооценка (Приложение Е) е инструмент за учители, специално насочен към самооценка на уменията им да разработват дейности, улесняващи четенето с разбиране. Основната цел на тези карти е да се състави списък с ефективни практики, свързани с четенето с разбиране. Те са формулирани в общи твърдения МогаДа, които учителите могат да проверят, за да да оценят собствените си стратегии за преподаване и по този начин да определят нуждите си от професионално развитие във връзка с тези практики. Резултатите от този вид самооценка на учителите ще информират обучителите за силните области на учителите и за нуждите им от подобрение. Въз основа на дескрипторите на инструмента за оценяване, картата за самооценка се използва от учителите, които дават примери за всяко проверено твърдение МогаДа. (Приложение D)

Приложение Е

За всяко МогаДа учителят дава конкретни примери и прилага документация от собствената си практика.:

Етапи на четене	Планиране	Преподаване	Оценяване	Примери от практиката:
Преди четене	Мога да разработя няколко предварителни дейности за четене въз основа на режимите 2+, с което да помогна на учениците да прогнозират.	Мога да провеждам дейности преди четене, като ги адаптирам към нуждите и нивото на учениците, за да осигуря разбирането им.	Мога да предизвикам и диагностицирам предишни знания или опит на учениците, за да им помогна да се свържат с текста.	
	Мога да разработя няколко предварителни дейности за четене, включващи 2+ умения, за да	Мога да ангажирам учениците с нагледни материали, видео или сценарий, за да ги насърча да	Мога да предоставям положителна обратна връзка и да подкрепям учениците в	

	подготвя всички ученици за темата/съдържанието.	споделят помежду си това, което мислят, че знаят или искат да знаят (ЗИН таблица).	работата им по задачите за предварително четене, за да ги мотивирам да четат по-късно.	
По време на четене	<p>Мога да измислям задачи, основани на 2+ умения, за да подпомогна разбирането по време на четене.</p> <p>Мога да проектирам разнообразни дейности, основани на 2+ режима на работа, за да подпомогна разбирането по време на четене.</p>	<p>Мога да улеснявам дейностите по време на четене, за да насърчавам активното разбиране и споделяне във формат "помисли - сподели" работа по двойки.</p> <p>Създавам многобройни възможности за моите ученици да демонстрират разбирането си и да усъвършенстват резултатите си въз основа на разнообразна обратна връзка от връстници и преподаватели.</p>	<p>Включвам учениците си в дейности по двойки и/или в малки групи, за да образувам формативна оценка.</p> <p>Често проверявам разбирането по различни начини по време на четенето.</p>	
След четене	<p>Мога да разработя множество идеи за насърчаване на изявите на учениците като доказателство за разбиране, въз основа на 2+ режима на работа. Мога да планирам различни възможности, които да включват учениците сами да избират как да демонстрират разбирането си.</p>	<p>Мога да създавам учебни преживявания, които насърчават моите ученици да проявяват творчество, докато демонстрират наученото.</p> <p>Мога да създам учебни преживявания, които да ангажират учениците на различни нива на мислене (запомняне, прилагане, анализиране, оценяване, създаване).</p>	<p>Мога да предложа на учениците възможности да наблюдават и да разсъждават върху разбирането си на различни аспекти на текста.</p> <p>Мога да променям стратегиите за четене, за да постигам или надминавам поставените цели въз основа на оценката и обратната информация от моите ученици.</p>	

www.teach2learn-project.eu

Compass - Beratung, Begleitung und Training Gemeinnützige GmbH

Kaufmannstraße 38A, 6020 Innsbruck, AUSTRIA

www.compass4you.at

**Съфинансирано от
Европейския съюз**

Номер на проекта: 2022-I-AT01-KA220-SCH-000088183

Финансиран от Европейския съюз. Изразените мнения и становища обаче са изцяло на автора/авторите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или OeAD-GmbH. Нито Европейският съюз, нито OeAD-GmbH могат да бъдат държани отговорни за тях.